

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO
SLUŽBA ZA NEVLADNE ORGANIZACIJE

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30
F: 01 478 83 31
E: gp.mju@gov.si
www.mju.gov.si

Urad Vlade RS za komuniciranje
predlagam.vladi@gov.si

Številka: 010-4/2010/150 (0507)
Datum: 24. 11. 2011

ZADEVA: ODGOVOR NA PREDLOG VLADI ŠT. 2107: Digitalizacija izvedbe volitev in referenduma preko interneta
ZVEZA: Vaš dopis št. 092-214/2011/1, z dne 4. 11. 2011

Spoštovani,

v mnenje ste nam poslali predlog, v katerem se predlaga postopno opuščanje izvajanja volitev in referendumov v fizični (papirni) obliki. Namesto tega naj se s pilotskim projektom, podobno kot v Estoniji pred leti, preide na glasovanje preko interneta s pomočjo digitalnih certifikatov in Smart card sistema. Predlaga se časovni prehod, ki naj znaša 10 let, v tem času pa naj v času volitev funkcionira še polovica obstoječih volišč za vse, ki želijo glasovati preko papirja.

Posamezne pobude za elektronske volitve oziroma elektronsko glasovanje se v družbi pojavljajo periodično v času, ko se bližajo volitve. Po drugi strani pa večjih raziskav, s katerimi bi ugotavljali oziroma merili podporo Slovencev glasovanju preko interneta, ni bilo. V letu 2010 je sicer bilo mogoče na državnem portalu oziroma podportalu E-demokracija sodelovati v e-anketi, katere namen je bil ugotoviti, ali bi uporaba interneta in mobilnega telefona vplivala na udeležbo na volitvah in referendumih. Vprašanje se je glasilo: »Ali bi se volitev in referendumov udeleževali bolj pogosto, če bi lahko glasovali z uporabo modernih komunikacijskih poti (spletno glasovanje, glasovanje preko mobilnih telefonov)?«. Odziv je bil zelo skromen, saj je v anketi, ki je trajala od 2. 6. do 2. 9. 2010, sodelovalo le 40 ljudi, od katerih jih je večina sicer odgovorila pritrdilno.

Mnenja v strokovni javnosti o uvajanju sistemov e-volitev so deljena. Pri tem je treba opozoriti, da pojem e-volitve zajema dve vrsti volitev, in sicer elektronske volitve, pri katerih volivci lahko glasujejo s pomočjo elektronske naprave na klasičnem volišču ter internetne volitve (nekateri to vrsto e-volitev imenujejo i-volitve), kjer volivci lahko glasujejo preko interneta (volivci obiščejo posebno volilno spletno stran, kjer se elektronsko identificirajo in oddajo svoj glas). V Republiki Sloveniji je bilo do sedaj opravljenih že več strokovnih študij in analiz, v katerih so avtorji le teh natančno proučevali prednosti in slabosti elektronskih oziroma internetnih volitev. Po mnenju zagovornikov e-volitev bi bile le te tehnološka posodobitev, ki bi omogočale lažji dostop do pravice glasovanja. Postopek volitev bi bil poenostavljen, zato bi po njihovem mnenju to

povečalo udeležbo na volitvah, hkrati bi bile e-volitve tudi cenejše. Na drugi strani pa so nasprotniki e-volitev zaskrbljeni predvsem zaradi njihovega varnostnega vidika, saj informacijska tehnologija po njihovem mnenju ne zagotavlja ustavne pravice neposrednega in tajnega glasovanja, poleg tega tudi onemogoča nadzor nad izvedbo volitev ter širši javnosti ne daje jasnega zagotovila, da objavljeni rezultat dejansko odraža voljo volivcev. Nasprotniki e-volitev izpostavljajo tudi razlog, da volitve morajo biti in ostati praznik in veliki dan demokracije, medtem ko bi z e-volitvami vse skupaj potisnili v anonimnost.

Slovenija je e-volitve v nadzorovanem okolju že uvedla. Volivcem s posebnimi potrebami je namreč na voliščih že omogočeno glasovanje prek posebnih elektronskih naprav. Vlada Republike Slovenije pa od leta 2003 dalje proučuje tudi možnosti uvedbe e-volitev v nenadzorovanem okolju, torej prek interneta. Vlada se v skladu z njenimi prizadevanji za informacijsko družbo zaveda pomena e-volitev. V ta namen je naročila izdelavo več študij in analiz, kot npr. na svoji 28. redni seji, dne 3. 7. 2003, ko je sprejela sklep: »Vlada Republike Slovenije je potrdila projektno zahtevo za vzpostavitev informacijske podpore elektronskemu glasovanju na državno zbornih in drugih volitvah (projekt e-volitve), s tem da jo projektni svet dopolni z oceno možnosti in izvedljivosti različnih oblik izvedbe elektronskega glasovanja na državno zbornih volitvah 2004.«. Vlada je v preteklih letih, tudi na podlagi opravljenih študij, pripravila več predlogov sprememb zakonodaje, vendar so bili vsi poskusi uvedbe e-volitev zaradi nezadostne politične podpore zaenkrat neuspešni.

Glede na vse navedeno in glede na izkušnje z internetnim volilnim sistemom v tujini, menimo, da je najbolj primerno postopno uvajanje e-volitev in da je vsaj na začetku na tako glasovanje potrebno gledati zgolj kot na dodatno in ne edino možnost glasovanja. Na Ministrstvu za javno upravo se zavedamo kompleksnosti e-volitev, zato bomo z delom na tem projektu nadaljevali, tudi v okviru širše razprave, saj takšni projekti ne morejo biti predmet hitrih odločitev na podlagi takšnega predloga, kot smo ga prejeli. Predvsem pa menimo, da je v zvezi z uvedbo e-volitev potrebno ustvariti pogoje za zagotovitev tajnosti glasovanja. Tajnost glasovanja je namreč eden temeljnih pogojev za uresničevanje svobode volitev, ker omogoča volivcu svobodno izbiro, saj tako nihče ne more nanj izvajati pritiska, za koga naj glasuje, niti ga ne more klicati na odgovornost¹.

Lepo pozdravljeni.

Pripravila:
mag. Natalija Sajevec Plavčak
sekretarka

Vanda Remškar Pirc
vodja Službe za nevladne organizacije

¹ Več o tem Grad, F. (2004). Volitve in volilni sistem. Ljubljana, ČZ Uradni list RS.